

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FOSZTERESZTŐ:
BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.

SZE. KESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Tisza levelezése.

— január 10.

Diákjaink eddig, mikor az irodalom-történetet tanulták, két férfi levelezésének szenteltek egy pár órát: a Mikesének és a Kazinczyének. Irályt, történelmet, jellemet tanultak ismerni belőlük.

A jövődiákja találkozni fog a történelemben a Mikes és Kazinczy levelein kívül a Tisza leveleivel. Kell, hogy találkozzék velük. Ezekből a levelekből is tanulmányozhatunk valamit, még pedig az államférfiúi — baklövészeket.

Tisza, mint levelező az ugrai levéllel tett hírnévre szert. Zajos politikai életünket a kibékülés után egy időre csend váltotta fel. A képviselőház egy hét alatt hónapok munkáját végezte el. A hosszú, meddő harcokba mindenki, maga az ellenzék is beleunk s a komoly munkálkodás elhatározásával készüldött az őszi országgyűlési napokra. Ekkor teljesen v ratlanul, teljesen szükség nélkül fölhangzott a harcot jelző ágyuszó. Az az ember tette a békebontó első lövést, akinek úgy a király, mint az ország, valamint a saját érdekében a legfélékenyebb gonddal kellett

volna örködni a béke fölött, akinek el kellett volna mindenkit távolítani, ami a magyar nemzetben régóta lappangó keserűséget kiörsre birta volna. Tisza nem törődött ezzel. A legkínéletlenebb, a legcinikusabb hangon támadta meg mindazokat, akikkel még alig néhány nap előtt a békejelenetet ő maga is végig csinálta, akiről tudta, hogy azt a hangot tűrni nem fogják. Az ugrai levélnek megvolt az eredménye. Békés munkálkodás helyett a legelkeseredettebb obstrukció emésztette fel a parlament idejét. Erőszak, törvénytörés, megfélemlítés, sőt nemzeti vívmányok sem tudták többé meghozni annak a parlamenti munkálkodásnak lehetőségét, amelyet Tisza önként dobott el magától. És mindezt az ugrai levél okozta. Ezzel tette Tisza az első lépést azon a végzetes úton, amely november 18 hoz, december 13 hoz, a házfelosztáshoz — és még Isten tudja mihez fog vezetni. Államférfiúnak ilyen levelet nem lett volna szabad írni.

És Tisza István nem okult. Szombaton új l irt egy levelet. Ismét Ugrára czimezte. Ez tehát a második, az elsőnél egy cseppel sem tapintatosabb, egy cseppel sem okosabb ugrai levél. Az a békét

zavarta meg, — ez a szenvedélyek már amugy is lobogó lángjára önt olajat.

Mit gondola miniszterelnök ur? Szabad önnek használni azt a korcsmai hangot, amelyet az ellenzékben üldöz? Szabad önnek az ország törvényhozó testületét vagy annak egyik részét falusi kupaktanácsnak hívni és ajtón, ablakon való kidobással fenyegetni? Meri ön a majdnem kétszáz főnyi ellenzéknek „rakoncziatlan kisebbségnek”, „gyászmagyaroknak”, „bitorlóknak”, „közönséges büntény elővetőinek”, nevezni s annak meggondolása nélkül, hogyha közülünk csak negyvenen kerülnek is vissza, épen az ön beszédeinek és ugrai leveleinek mindenkit lebecsmérlő hangja, mindenkit vérig sértő kiszólásai miatt lehetetlenné fogják tenni ön alatt az országgyűlés munkálkodását?! Meggondolás?! Ez az, ami hiányzik Tisza politikájában, beszédeiben, leveleiben. Ez hiányzik főképen az ugrai levelekben s azért lesznek ezek politikai életünk örök botránykövei.

Miniszterelnök ur! ne levelezen többet.

Egyszer egy évben.

Irta: Cseka Antal.

A hercegnő három ablakos házikója ünnepi színt öltött. Egészen megifjodott. Környéke gondosan ki van söpörve, kapuja szélesre kinyitva, az ablakokról le vannak szedve a rácsos zsáuk. A frissen megmosott ablaktáblák vidáman csilognak a napfényben.

A főbejártnál ott áll az öreg, töpördött Márk kapus, molyette bérruhába öltözve. Ráncos álla, melynek megborotválásával remegő kezei egész déle őtt bajlódtak, frissen kifényesített csizmái és cime rez gombjai szintén édelegnek a napfényben.

Márk nem hiában bujt ki az ő szobájából. Ma a hercegnő névenapja van s neki kötelessége a látogatóknak ajtót nyitogatni és azok neveit bekiáltani. Az előszobában most nem kávéalj illatozik, mint rendszeren, sem bűjtős leves, hanem valami illatszer, ami igen hasonlít a tojásszappan szaghoz.

A szobák gondosan ki vannak takarítva, fel vannak rakva a függönyök, a

képekről le vannak szedve a túll takarók, a padló ki van csinosítva. A helytelen Zsulka a kandurmacska és a tyukok, csirkék mára be vannak zárva a konyhába.

Maga a hercegnő, a három ablakos házikó urnője, egy előre hajtott, ráncos arcú öreg asszonyka, ott ül egy nagy karos széken, s minduntalan igazgatja olcsó fehér ruhája redőit. Csak egy száll rózsa, amely összeesett mellére van tűzve, mutatja, hogy van még ezen a világon fiatalság.

A hercegnő gratuláló látogatókat vár. El kell hogy jöjjenek: Tramb báró a fiával, Halahadre herceg, Burlasztov kamarás, a hercegnő cousinja, Bitkov tábornok és sok más... mintegy husz ember. Azok eljönnek s mindjárt megtöltik az egész házat beszédökkel. Halahadre herceg majd énekelni fog, Bitkov tábornok pedig két óra hosszáig fogja tőle — a hercegnőtől — a rózszát kunyorálni, azonban tudja: miként kell magát ezekkel az urakkal viselni. Minden mozdulatában megközelítetlenséget, méltóságot és jó nevelést fog elárulni... Eljönnek majd Htulkin és Perentkov kereskedők is, de ezek csak az előszobáig fognak bejutni: ott lesz a számukra

egy asztalon egy iv papiros és toll. Irják oda a nevéket, aztán mehetnek vissza...

Tizenkét óra. A hercegnő megigazgatja ruháját és a rózszát. Hallgatózik: nem esengetnek-e? Zajjal közeledik egy fogat; megáll. Elmulik öt perc.

„Nem ide jött” — gondolja a hercegnő.

Bizony nem ide, hercegnő. Ismétlődik a tavalyi eset. Sajnálatos eset! Két óraker a hercegnő épugy, mint tavaly bemegy a hálószobájába, valami erősítő szeszt szagol és sir.

Senki sem jött el! a barbárok!

A hercegnő körül a vén Márk forgolódik. Ez is el van keseredve, hogy mennyire megromlottak az emberek. Régebben ugy dülték be a vendéglátó terembe, mint a legyek, most pedig...

— Senki sem jött el! sir a hercegnő, se a báró, a Halahadre herceg, se Buvierky Zsorzs... elfeledtek. Pedig én nélkülöm mi lett volna belőlük? Nekem köszönhetik szerencsésüket, előmenetelüket — egyes egyedül nekem. Ha én nem vagyok, semmire sem mentek volna.

— Bizony nem! — erősíti Márk.

— Én nem várok hálát... kell is ne-

Választási zászlókat és jelvényeket, olcsón és gyorsan készít a KOMÁROMI nyomda Debreczen, Piacz-utca 77. szám. — Tessék árjegyzéket kérni.

Parlamentarizmus.

— január 10.

Tisza István gróf szerint, ha a választások által ismét a kormánypárt nyeri el a mandátumok többségét, akkor a nemzet ítélete által szentesítést nyernek a kormánypárt minden előző ettei.

Tisza István gróf szerint a nemzet ítélete választásokban jut kifejezésre s az ellen nincs felebbezés.

Tisza István gróf szerint ezen ítéletre támaszkodva a kormánypárt nem csak joggal haladhat tovább a megkezdett úton, hanem a jövőben elkövethet bármily törvénytelen-séget is, amennyiben a nemzet többsége azt utólag helyeslendei.

Tisza István gróf szerint a többség megnyirbálhatja a kisebbség jogait elnyomhatja és kiirthatja az egész ellenzékét, mert a többség a hatalom s mert a többségnek ezen hatalmi jogát a nemzet ítélete állapítja meg.

Mohetnének így a végtelenig.

Mi pedig ezzel ellenkezően azt valljuk, hogy a nemzetnek ezen ítélete nem perdöntő, a többségnek ezen hatalmi joga nem létező, — mert parlamentarizmus alkotmányunk van.

Amely pillanatban a többség abszolút jogát elismerjük, akkor többé nem parlamentarizmus a mi törvényhozásunk és igazgatásunk, hanem oligarchikus, abszolutisztikus.

Magyarországon ugyanis a felsőbb tízezrek kezeben van a választói jogosultság. Az ideális parlamentarizmustól tehát, amikor minden ember választó, így is végtelen messzire esünk. Amde engedjük meg, hogy ez a jogkorlátozás felsőbb állami érdekekből kívánatos, akkor is azt kérdezzük, hogy mi történik azon tekintélyes kisebbséggel, amely szintén választó és választott? Tisza István gróf szerint ennek a kisebbségnek nincs cselekvő képessége s a többség nélküle és ellene is kormányozhat. Ha nemzetellenesen jár el és határoz is a nemzetnek csupán egy felsőbb rétegét képviselő többség, a szintén választott kisebbségnek nincs hatalmában ezen gazdálkodást megakadályozni, mert amint elvették tőle most azt a képességet, hogy a költségvetés meg-

szavazását megakadályozhasca, s ezzel a többséget és a kormányt a hazafias, igazságos utra kényszerithesse, úgy elvehetik a nemzet ítéletének elvénél fogva sorban valamennyi jogát is, csupán a szavazás jogát hagyván fenn, amelyivel a többség bármikor bátran szembeszalíhat.

Ime ide vezet az az emélet, hogy a nemzet ítélete szentesít minden pártcselekményt. Ez az ítélet semmis, mert az egyik peres fél ítélet saját ügyében, az a fél, amely többségben van s így a hatalommal rendelkezik.

Az igazi parlamentáris kormányzat ezzel szemben az, amely a kisebbség jogait a lehetőségig kiterjeszti, azon határig tadó-illik, ameddig a meggyőzés ereje még elérhet. A kisebbség követeléseit az igazi parlamentáris kormány mindig vizsgálat alá veszi. Ami abból elfogadható, azt érvényre emeli. Ami az államra, nemzetre károsnak mutatkozik, azt a kisebbségnek elibe tartja, megvilágosítja s okokkal, érvekkel megdönti. Tovább megyünk. Az ideális parlamentarizmus az lenne, ha a törpe kisebbség követeléseinek elfogadhatatlan volta is kézzelfoghatólag mutattatnék ki azáltal, hogy eme követelések érvényre emeltessenek s a bekövetkezett káros hatás erejével változtatva meg a kisebbség meggyőződését. Eme didaktikus kormányzási rendszeren azonban az emberiség úgy tud van, amint a két zerkettőn. Hogy a törpe minoritás követeléseit nem kell teljesíteni és érvényre emelni, mert ez mindig czélszerűtlen, az ma már oly alapföltétele az állami s a parlamentáris állami életnek, mint a számtannak az egyszerűsége.

A tekintélyes kisebbség jogait azonban éppen nem csorbítani, hanem számbeli nagyságához képest folyton kiterjeszteni kell. Az ilyen kisebbség leggyőzősége első a meggyőzés, majd az alku különböző személyek által és minden eszköz megkísérlésével. Sőt igazi parlamentáris országban még a legvégső esetben sem nyomható el egy olyan kisebbség, amely csak egy-két taggal kevesebb számban a többségnél s így bármely pillanatban többséggé válhat. Az ilyen kisebbség kárt okozó magatartását is el kell parlamentáris államban nézni mindaddig, amíg nem nyilvánvaló, hogy az is-

mételt káros következmények sem változtatják meg elhatározásukat.

A magyar ellenzék sohasem élt vissza annyira parlamentáris jogával és nem is olyan törpe minoritás, hogy tőle a költségvetés megszavazását akadályozó jog egyszerűen elvehető lenne. Az első exlex állapot meggyőzte a pártot arról, hogy a folytonos obstukcióval semmi eredményt nem érhet el. Teljesen parlamentárisan járt tehát el, amikor a törvényhozásnak szabad utat engedett. Az ősi obstukció után is meglehetően még alkudni ezzel az ellenzékkel. Teljes igazsága volt, amikor a házszabályrevízió miatt, amelyet elővenni Tiszának a parlamentáris elvek alapján szabad nem volt, Tisza távozását követelte. Parlamentáris államban egy embernek rögtön mennie kell, ha csak az ő személyén mulik a béke és egyetértés.

Tisza István gróf elfelejtkezett a parlament főelveiről. Abszolút hatalommal nyirbálta meg azon ellenzék jogait, amely parlamentárisan viselkedett s ok nélkül megfosztotta az ellenzékét azon jogától, amelytől a magyar ellenzékét megfosztani egy igazi magyar miniszterelnöknek sohasem lett volna szabad nemcsak a parlamentarizmus elveinél, de különösen nem a magyar nemzet különleges helyzeténél fogva.

Ítélet a nemzet. Nem valódi többség, abszolút rendelkezése lesz ez is, amint abszolút kezd lenni a kormányzás, és nem parlamentáris.

Dr. Thury László.

Hajdu megye a mult hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

— január 10.

Tegnap délelőtt 9 órakor a vármegyeház nagytermében a megye közigazgatási bizottságának ülése volt, melyen a főispán elnökölt. A bizottság a megye mult hónapi állapotát vizsgálta meg.

kem! En csak jó érzést várok. Istenem, milyen sértő ez! Oh, milyen sértő! Még csak az unokaöcsése, Zsán se jött el. Miért nem jött el! Mit vétettem én neki? Kifizettem minden váltóját, jóra való férjet kerítettem a Tanya hugarak. Sok pénzembe került nekem a Zsán. Megtartottam szavamat, melyet testvéremnek, az ő apjának adtam... Mennyit költöttem rá... hiszen te is tudod...

— Sőt el lehet mondani, kegyelmes asszonyom, szülői helyett szülőanya volt...
— S hát... ez a hála! Oh emberek!

Három órakor, épp úgy, mint tavaly, a hercegnőt ájulás környékezi. A megijedt Márk felteszi szalagos kalapját, sokáig alkudozik egy bérkocsissal s elhajtott Zsánhoz az unokaöcséséhez. Szerencsére az a butorozott szoba, amelyben Zsán herceg lakik, nincs messzire. Mikor Márk belép, a herceg még az ágyban hegyél. Csak az imént jött haza, valami mulatságból. Arra vörös homlokán izzadság-cseppek látszanak. Feje zug, gyomrában fáradalmat érez. Szeretne elaludni, de nem tud: csak kinlódik.

Márk bemegy a piszkos, rendetlen szobába és összehuzódva, bátortalanul lép az ágyához.

— Nem szép dolog, Mihályes Iván — szólal meg Márk, fejét csóválva — nem szép dolog.

— Mi nem szép?

— Miért nem sziveskedett ma eljönni a néniéhez, gratulálni neki a nevenapjára? Hát szép ez?

— Takarodj a pokolba! — szólott Zsán.

— Hát nem sértés ez a hercegnőre

nézvését? Mi? Eh, Mihályes Iván kegyelmes uram! Nincs önben jó érzés! Ugyan miért keseríti el a kegyelmes asszonyt?

— En nem szoktam látogatójáráni... mond meg ezt neki... Ez már kiment a divatból. Nem érünk már rá olyanokra. Menjetez ti vizitálni, ha egyebet nem tudtok cselekedni, nekem pedig hagyjatok békét, most pedig lódulj!

— Aludni akarok.

— Aludni akarok... Még a szemét is elfordítja... Bizonyosan szegyel rám nézni... No csit, vén számar!

Márk gyorsan hunyorgatja a szemét. Hosszu csend.

— Pedig már csak jöjjön el gratulálni batyuskám — szól Márk becéző hangon, — a kegyelmes asszony sir, csak úgy kinlódik az ágyaocsáján, már csak legyen olyan jó, mutassa ki előtte a tiszteletét... Jöjjön batyuska.

— Nem megyek. Nem érek rá... meg minek is? Ugyan mit csinálnék én egy vén lánynál?

— Jöjjön el kegyelmes uram! Legyen olyan jó! Szörnyűség látni, hogy mennyire elkészeríti szegénykét az ön — hogy úgy mondjam: hálátlansága és érzéketlensége. — Márk a szemét törülgeti. — Legyen olyan jó.

— Hm! Hát aztán konyak lesz? — Kérdi Zsán.

— Lesz batyuskám, kegyelmes uram.

— Ugy!... N-n-nol!

A herceg hunyorit szemével.

— Hát száz rubel lesz-e?

— Az már semmiképp sem lehetséges. Tönkre tettek bennünket a rokonok. Míg pénzünk volt, mindnyájan jártak hozzánk, most pedig... Tán az Isten akarta így. —

Mennyit is kaptam én ma esztendeje a vizitért? Tréfálsz, vén varju! Kutass csak egy kicsit az öregnél, majd találsz... Egyéb iránt takarodj innen, hadd alszom.

Legyen nagy lelkű, kegyelmes uram! Ő már oly öreg... alig bírja már a teste a lelkét. Szánja meg őt kegyelmes uram Mihályes Iván.

Zsán kérlelhetetlen. Márk elkezd aludni. Őt óra tájban Zsán megadja magát, frakkot ölt és megy a hercegnőhöz.

— Ma tante, — szól, miközben a néniének kezét osókol.

S leülvén egy szőfára, elülről kezdi a tavalyi beszélgetést.

— Kriszka Marie, ma tante, levelet kapott Nizzából... Az is férfi mi? Nagyon érdekesen írja le a párbajt, melyet a férje valami angolal vívott, valami énekesné miatt... elfelejtettem, hogy hívják...

— Csakugyan?

— Igen... Párbajokat viv, énekesnők után futkos, itthon pedig ő miatt akár meg is halhat a felesége. Nem értem az ilyen embereket, ma tante.

— boldog, hercegnő közelebb ül Zsánhoz s a beszélgetés tovább folyik. Feladják a teát és konyakot.

S az alatt, míg a boldog hercegnő Zsánt hallgatva hahotázik, szörnyűködik, bámul az öreg, Márk ládáiban kutat-keres és szedi össze a bankóit. Zsán herceg nagy engedményt tett. Csak ötven rubelt kért ezért a látogatásért. De hogy ezt az ötven rubelt össze lehessen hozni, az öreg Márknak nem elég egy ládát átkutatni.

Fordította: Szabó Endre.

Közegészség.

Dr. Losonczy Álmós megyei tiszti főorvos jelentése szerint az elmúlt decemberben sokkal kedvezőbbek voltak Hajdumegyében a közegészségügyi viszonyok, mint novemberben. Rendszeres toroklobbanás, vörhenyben 69, kanyaróban 1, vérhasban 1, hasihagymában 4 és bárányhimlőben 9-en betegedtek meg. Ezek közül 14-en haltak meg. Ebből látható, hogy a hevenyfertőző betegségek száma aránylag csekély. Természetellenes haláleset volt 8, ebből 4 szerencsétlenség, 1 külerőszak és 3 öngyilkosság. Téglás községben a vörheny járványként lépett fel. A múlt hónapban közepes a halálesetek száma, míg a születés szokatlanul sok. A múlt havi szaporodás jelentékeny.

Az adóprás működése.

A debreczeni pénzügyigazgatóság jelentése szerint december hónapban állami egyenes adó fejében Hajdumegye közönsége 158903 korona 85 fillért fizetett, egyéb címeken pedig 345,393 korona és 74 fillér folyt be. — Az összes befolyt adók összege tehát 1904. december hónapban 404,297 kor. 69 fillér, ami 11,387,47 koronával több az 1903. évi december hónapban befolyt összegnél. A pénzügyigazgató a jelentése végén mélyen megsomorodott szívével jelenti, hogy január 1-én beállva a költségvetésen kívüli állapot, az adókekzekválást kénytelen további intézkedésig általánosságban beszüntetni. No, azt a „további intézkedést” egye óra várhatja a pénzügyigazgató ur.

A megye állategészségügye.

Az alispán az állatorvosi hivatal értesítése alapján jelentette, hogy a megyében az állategészségügy általában jó, csak Hajdusámsonban, Tiszacsegén és Hajdunánáson fordult elő néhány szájsz. és körömfajási eset a hasított körmű állatok között. A sertésvész, Hajduhadház kivételével, a megyében megszűnt. Hajduhadházon is mulóban van a sertésvész.

A szakelődők jelentései után az egyes albizakodottságokat alakították meg a következőképpen:

Fegyelmi választmány. Elnöke a főispán. Kinevezett rendes tagjai: Fauszt Elek pénzügyigazgató, Latinovits Mihály főmérnök, póttag Csánky Viktor tanfelügyelő, választott rendes tagjai: Soltész Farkas Padrah Sándor, póttag Lévy Márton.

Az árvaügyi felelővitali bizottság. Elnöke a főispán, helyettes elnöke az alispán, tagjai hivatalból főjegyző, árvaszéki elnök és a tiszti ügyész. Kinevezett tagjai: Soltész Farkas, Lévy Márton, póttag dr. Popper Mór, választott tagjai Major Gyula, Weszprémy István, póttag Farkas Pál.

Erdőszeti kihágási ügyekben. II. fokban ítélő bizottság. Tagjai Kis Ferencz, Padrah Sándor, Farkas Pál, Weszprémy István, póttagok dr. Popper Mór, Lévy Márton, Soltész Farkas és Major Gyula.

Munkaadó és munkások vitás ügyekben. II. fokulag intéző bizottságban a Dalmy László elhalálozásával megüresedett helyre megválasztott dr. Popper Mór.

Pótadó és utadó felszólamlási bizottság. Tagjai lettek Fauszt Elek pénzügyigazgató, Weszprémy István, Padrah Sándor, dr. Czeglédy Mihály.

Az erdőszeti albizottság. Elnök Pénzes

Sándor árvaszéki elnök, tagjai Weszprémy István és dr. Popper Mór.

Thaly Kálmán és Bakonyi Samu ünneplése.

január 10.

Debreczen város első és második körületének kiváló képviselői által vasárnap elmondott remek programbeszédüket lapunk tegnapi számában teljes szövegében ismertettük. A nagyszabású beszédek közlése miatt a képviselő jelöltek tiszteletére rendezett társasbédéről szóló alábbi tudósításunk térszűke miatt kimaradt.

A programbeszéd elhangzása után déli egy órakor az Aray-Bika kistermében fényes bankett volt, melyen mintegy 150-en vettek részt.

Az első fogás után Márton Imre pártelnök állott fel. Remekszép hasonlattal a gólyák vezetőjéhez hasonlította a képviselőket. Mint a gólya — ugymond — visszatér a kunyhójához, úgy jöttek vissza, haza szeretett képviselőnk, kiknek teljes sikert, a haza teljes szabadságának és függetlenségének teljes kivívását kéri a jó Istentől.

Thaly Kálmán a szép hasonlatra elmondja, hogy a madár is a torony felé megy, őket is idehozza a veszedelem a debreczeni nagy toronyhoz. A madaras hasonlatra egy kedves dolgot mond el. Mikor a Rákóczy ünnepen Thaly Debreczenben volt, magyar kalapja mellett sástoll volt, melyet a szél három ízben is kicsavart a — kalapja mellől.

Akkor Bakonyi a Hortobágyon lőtt darunak két szép tollát ajándékozta neki. Ezt a tollat akkor fogja feltenni, ha Rákóczi hamvait hazahozzák. Majd az ellenzéknek elérendő diadaláról beszélt, mely Rákóczi és Kossuth eszméinek diadala. A párt elnökségére üríti poharát.

Óriási éljenzés követte a szép pohárköszöntőt. Azután B. Nagy János, a függetlenségi kör derék elnöke válaszol Thalynek és azt mondja, hogy a daru vigyázó madár, azért hasonlította helyesen Thaly az ellenzéki képviselőket a darvakhoz, a kurucok kedves madarához. A képviselőket élteti.

Hatalmas, komoly beszédet mondott aztán Bakonyi Samu. Kedvesen, meleg hangon, mély szeretettel beszél a szerető jó bátyjáról, Thaly Kálmánról, kinek egészségére emeli poharát.

Boros Izidor lelkes beszédben éltette Szabó Kálmánt, a debreczeni ujpárt hazafias elnökét.

Kőrössi Kálmán dr. az országgyűlés feloszlását a Port-Arthur kapitulálásával hasonlítja össze. Azt a várat tíz hónap óta védik, eme várat, a magyar alkotmány 1000 éves várát 300 év óta ostromolja Bécs. Képekben, hasonlatokban gazdag szép beszéde végén, Thalyt és Bakonyit éltette.

Azután Kiss Béla remekül eljátszott kurucz nótáival gyönyörködtette a lelkes, hazafias polgárságot.

Később Bakonyi mondott szép felköszöntőt Márton Imrere. Fejér Ferencz dr. a 3 debreczeni jelöltre, Nagy Zsigmond dr. a testvériségért emel poharát. A felköszöntők sorát Thaly zárta be, ki régi kedves barátjára, a függetlenségi párt dicső tagjára: Kiss Albert lelkesre üritette poharát. A szép társaság késő délutánig együtt maradt.

Hieronymi miniszter szatmári mandátuma.

A szatmári képviselőválasztás epilógusa a debreczeni kir. ítélőtáblán. — január 10.

Élénk emlékezetében élhet még bizonyára mindenkinek a Szatmáron 1903.

november 24-ikén lefolyt képviselőválasztás, melyen Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter 48 szótöbbséggel győzött a függetlenségi Uray Géza ügyvéddel szemben.

A választás az egész napon a legnagyobb izgalom közepette folyt, amely nagy izgalmat főként az okozta, hogy a hatalom egész súlyával reánehazodott a választó közönségre, jelöltje diadala érdekében és tényleg a használt, meg nem engedett eszközökkel sikerült is a biztos győzelmet elragadni a függetlenségi párttól.

Tényleg az eredmény kihirdetése után a szunnyadó elkeseredés lángja elemi erővel tört ki a választóközönségben. Megbomlott a törvényes rend; botok, ütőeszközök emelkedtek az égnek; felszakították az utcza kövezetét és harcra készen támadtak mindennek.

Megostromolták a választási helyiséget, betörték összes ablakait, megverték a korteseket és innen elvonulva csoportonként támadták meg a Hungária, Panonnia, Honvéd kávéházakat, hol butorokat, székeket, márványasztalokat és minden törhető anyagot össze-vissza zúztak, a vendégeket megverték, kiűzték, úgy, hogy mindenütt, merre a fékevesztett tömeg járt, vér festette pirosra Számár utcáit.

A kivezényelt rendőrség nem birt a rombolókkal, számosan a rendőrség közül is vérbe fagyva maradtak a küzdelem színhelyén, míg végre a kivezényelt gyalogság szuronytámadása és a huszárság rohánása megtisztította valamennyire a várost és a zajongók közül 45 embert elfogott, akik felett múlt évben ült törvényt a szatmári törvényszék, nagyrészt súlyos fogházbüntetésre ítélvén el.

A kir. ügyész és a vádlottak fellebbezése folytán, a debreczeni kir. ítélőtábla büntető tanácsa e hó 11-én foglalkozni bessenyei Széll Farkas tanácselnök elnöke alatt ez érdekes bűntudgygyel. A közbírálat Igyártó Sándor főügyész képviseli, míg a védelmet dr. Lukács Béla debreczeni ügyvéd látja el. A tárgyalás, az ügy nagyságánál fogva — miután a vádlottak is beidéztettek — valószínűleg több napig tart. Ez ügy tárgyalása elé feszült figyelemmel néznek országszerte.

Választási mozgalmak a megyében.**Benedek János jelöltetése.**

— január 10.

A hajduböszörményi választókerület szeretett volt képviselőjét, dr. Benedek Jánost a hajduböszörményi függetlenségi párt vasárnap tartott gyűlésén ismét jelölte. Benedek János a hét valamelyik napján tartja meg beszámoló beszédét. A kormány-párt ismét kíséreltezik Böszörményben, de eddig még nem akadt jelölt, aki a biztos „bukás”-nak kitegye személyét.

Rákosi Viktor jelölése.

A hajdunásási választókerület derék független érzelmű polgárai vasárnap délelőtt nagy gyűlést tartottak, melyen egyhangú lelkesedéssel újból Rákosi Viktort jelölték a kerület képviselőjéül. A népszerű képviselő ott mindjárt megtartotta beszámolóját, mely egyuttal programbeszéd is volt és viharos hatást keltett a hallgatóságban. Rákosi Viktor csütörtökön délelőtt Hajdu

hadházon, a választókerület egyik legnépesebb helységében tart programbeszédet. A képviselőt ott is szeretettel és örömmel várják.

Papp Elek jelölése.

A nádudvari választókerület örökös képviselője az öreg kurucz: Papp Elek, aki olyan népszerűség és szeretetnek örvend az 6 kerületében, hogyha fenéig üritené is Tisza István a híres pártkasszáját, akkor sem tudna vele szembe kormányparti jelöltet megválasztani. Különbözik ennek tudatában is van a kormány és nem is állít jelöltet a Papp Elek kerületében.

Az öreg kurucz különben a választókerület székhelyén Nádudvaron, vasárnap tartotta beszámoló beszédét, nagy és lelkes választó közönség előtt, erre egy 100 tagú küldöttség hívta meg és ajánlotta fel neki a jelöltséget. Boldizsár Zsigmond tanító szép szavakban tolmácsolta a választókerület ezen elhatározását, kiemelve azt, hogy Papp Elek volt képviselő huszonegy éve becsületesen s ígértenek minden pontját betartva képviseli a kerületet, s biztosította a kerület tántoríthatatlan ragaszkodását. Ezután Papp Elek mondotta el a lefolyt ciklus eseményét dióhéjban s vázolta az utat, mely az ország, a haza függetlenségéhez és boldogulásához vezet, elmondta beszédét fiatalos lelkesedéssel s nagyhatalással, mit a választók igaz lelkesedéssel honoráltak. A programbeszédén képviselve voltak a választókerület majdnem minden községének küldöttei.

Kovács Gyula jelölése.

A hajduszoboszlói képviselőjelöltségről a lapok még most is nagyon ellentmondó híreket közölnek, de most már bizonyos, hogy Kovács Gyula volt képviselő ismét a jelölt. Vasárnap nagy lelkesedés mellett tartották meg a jelölt gyűlést, melyen Kovács Gyula volt képviselőt jelölték.

NAPI HIREK.

Tárogató.

Magyarok honába...
Ujra szól a nóta,
Belezendül, belecsendül
Tárogató szője.

Tárogató hangja
Lágyan azt susogja,
Mikor ébredsz föl álmodból?
Árpád unokája!

... Régen elpihentél,
... Rég aludni tértél
De ha egyszer meghallanád,
— Ujra felébrednél!

Felébrednél ujra,
Bánatos szavára,
Miként régen az ős apák
Hívó szózatára.

... Óh hadd zugjon hangja,
E széles hazába,
Meghallja azt minden magyar
S visszazeng reája.

Ébredj föl: Ébredj föl
Közeleg az óra...
Sorakozz: hogy készen légy a
Tárogató szóra.

Mezey Jenő.

Mikor lesz a választás Debreczenben?

— január 10.

Az országos képviselőválasztások előmunkálatai megkezdődtek már Debreczenben is.

A pártok akcióba léptek és serényen készülődnek a választásokra.

A központi választmány e hó 12-én d. u. tart ülést Kovács József polgármester elnöklésével. A központi választmány ekkor tüzi ki a választás határidejét.

Értesülésünk szerint Debreczenben a választás e hó 26-án csütörtökön lesz.

Mindhárom kerületben egy napon tartják meg a választást, mert azt törvény rendeli, hogy a választást olyan városban, amelyik több képviselőt küld, nem lehet széttagolni, egy napon kell megtartani, tehát az a terv, hogy a három kerületben különböző napokon tartásuk fenn a választást, meg nem valósítható.

Ugyancsak ezen az ülésen választja meg a központi választmány a választási elnököket és a többi tisztviselőket, valamint kijelöli a választási helyiségeket és megteszi az összes intézkedéseket a választásra.

Az I. kerület választási helyisége a ker. akadémiában lesz.

A II. ker. választási helyisége a városháza nagy- és kistanácstermében,

a III. kerület választási helyisége a vármegyeháza közgyűlési termében és a kiadói helyiségben lesz.

A közbiztonsági szolgálatot a rendőrség látja el, de a városháza udvarán és a vármegyeháza udvarán egy-egy század gyalogság lesz kivezényelve, ezenkívül egész nap készenlétben lesz a helyőrség ama része, mely a városban marad.

A vármegyébe csak oda vezényelnek ki katonaságot, ahol két jelölt lesz, ahol egyhangú lesz a választás, ott nem lesz szükség a szuronyokra.

— **Képviselő jelölt gyűlés a III. kerületben.** Debreczen város III. választókerületében ma délután bontják ki az ellenzéki zászlót. A Kossuth- és Varga-utóza választókerülethez tartozó függetlenségi polgárok dr. Thaly Kálmán elnöklésével ma d. u. 8 órakor tartják meg jelölt gyűlésüket. Ugyanakkor tartja az új párt is jelölt gyűlését. A két párt vezetősége egyértelműleg már megállapodtak abban, hogy a III. kerületben Szabó Kálmán kamarai elnököt lépteti fel. A függetlenségi és új párt együttes működése, egymás kölcsönös támogatása bizonyára lehetővé teszi, hogy a III. kerületet is elhódítja a kormányparttól és Debreczen mindhárom kerülete ellenzéki képviselőt küldhet a parlamentbe.

— **A kormánypart jelölése.** Debreczen III-ik választókerületének kormányparti választói, vasárnap délelőtt tartották jelölt gyűlésüket, amely alkalommal több hűhóval mint igaz lelkesedéssel eddigi képviselőjüket Dobieczki Sándort jelölték. A jelölt ur programbeszédet nem mondott, hanem

hosszulére eresztett köszönő szavakat rebegett. Ez a legokosabb, amit Dobieczki ur tehetett, mert az 6 sarga-fekete politikai hitvallására még a jobb izlésű mamelukok sem kíváncsiak. Azt is jól tette, hogy köszönetet mondott, mert az 6 politikai működésében a választók részéről úgy sincs köszönni való. Ezen a politikai karambolon kívül a jelölt gyűlésen egyéb baj nem történt.

Városi rendkívüli közgyűlés. Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága a városháza nagytermében, 1905. évi január hó 11-ik napján, délután 3 órakor Domahidy Elemér főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tart. Targy: Az ország főrendeit és képviselőit a f. évi február hó 15-ik napján megnyitandó országgyűlésre egybehívó s az országgyűlési képviselők megválasztására a törvényes rendelkezések megtételét elrendelő legkegyelmesebb királyi leirat kihirdetése.

— **Presbyteri közgyűlés.** Vasárnap, e hó 15-én délelőtt tíz órakor az ev. református egyház presbyteriuma az egyháztanács-teremben közgyűlést tart, melynek tárgysorozatot most készítik elő. A gyűlésen egyházi részről Kiss Albert lelkes, világi részről Simonffy Imre főgondnok elnököl.

— **Gróf Széchenyi Béla a Csokonai körhöz.** Ismeretes, hogy a Csokonai-kör a százados Csokonai-ünnepre meghívta a költő mézenánsainak kiválóbb utódait, közöttük gróf Széchenyi Bélát a „legnagyobb magyar“ fiát, a M. T. Akadémia tiszteleti tagját. A nagy ösökhöz méltó utód a következő szép levelet intézte a Csokonai-körhöz.

Tekintetes Kardos Albert urnak, a Csokonai-kör titkáranak

Debreczen.

Kérem uraságodat, szíveskedjék a Csokonai-körnek legmelegebb köszönetemet kifejezni azon barátságos figyelméért, melyben részesít, midőn a halhatatlan költőnk halálának százados évfordulóján megtartandó országos emlék-ünnepére meghívni kegyeskedik.

Felette sajnálom, hogy nem vehetek személyesen azon részt. De a jelenlegi szomorú és válságos időben a képviselőválasztások alatt nem hagyhatom el a Dunántúli megyéket. De biztosíthatom a kört, hogy január 28-án kegyelettel fogom felújítani keblemben Csokonai Vitéz Mihály oly korán elhunyt költőnk emlékét.

Nagy-Czenk, 1905. január 8-án.

Honfui üdvözléssel

Gróf Széchenyi Béla.

— Kormányparti füllenések.

A szubvencziót osztogató kormány debreczeni szócsöve teljes tudatában van az 6 kötelességének, tudja, hogy a koncert meg is kell dolgozni s hinteni kell a mételet. Így a függetlenségi és 48-as párt vasárnapi lelkes, nagyszabású képviselőjelölt gyűléséről is referál tegnapi számában s azt írja, hogy a Bika nagyterme 3—400 választón kívül szociálistákkal volt tele és azok zajos tüntetést rendeztek. Hát ez egyszerűen nem igaz. A nagy terem és az összes páholyok zsúfolásig voltak hazafias függetlenségi választópolgárokkal, akik lelkesedve es helyeselve hallhatták a független és 48-as párt két kipróbált, elvű képviselőjének gyönyörű programbeszédét. Szociálista csupán egyetlen egy volt elbujva a karzaton, aki egykor közbekiáltott, az általános szavazati jogot említette. Azonban ez az egy is megugrott, mert a hazafias érzésű polgárság kifordította volna az irhájából. Különbözik úgy Thaly Kálmán, mint Bakonyi

Samu bőven fejtegette a szavazati jog ki-terjesztésének szükségét és azért minden tudásukkal és erejükkel eddig és ezután is küzdeni fognak.

— **Helyreigazítás.** Lapunk tegnapi számában sajtóhiba csuszott be. Thaly Kálmán dr. beszédének a vége felé, a 3. oldal első hasábján a 4. bekezdésben ez áll: „A 48-as álláspont azonban „zseniális” kérdéseket is érint”. A „zseniális” szó helyett „szociális” értendő.

— **Hazafias mágnás nő.** Tisza István kormánytipró választási harcra hullámzásba hozta az egész országot. Nemcsak a főurak, politikusok és a választó polgárok lelkesednek a független ségi eszmék diadalra jutásáért, hanem a finom lalkú honleányok szívét is, a nemzeti eszmék hevítik és lelkesítik. Ezt igazolja azon körülmény, hogy még a mindennapi levelezésük közben is kifejezést adnak lelkesedés nek. Ma alkalmunk volt látni *Koncsek Géza* jó hírű debreczeni kereskedőhöz érkezett levelezőlapot, amelyen gróf Teleky Sándorné eszközöl fűszer-árú megrendeléseket. A grófné sorait így végzi:

Rémélem elvtársak vagyunk?

Eljen Apponyi

Honleányi üdvözlettel

Gróf Teleky Sándorné.

Nagy-Somkut, 1905. 8. jan.

— **A felolvasó est.** Remek szórakozásnak ígérkezik ama felolvasó est, mely esütörtökön délután 5 órakor tartatik meg a róm. kath. főgimnázium dísztermében. Ezen esemény számba menő estély, melynek teljes műsorát annak idején közölni fogjuk, elouja Munkácsynak, a világhírű hegedűművész, hazánkfiának fellépte lesz. Munkácsy már vasárnap esti bemutatóján bebizonyította, hogy Isten kegyelméből való művész, ki ragyogó technikájával, művészi ihlettséggel s vervvel előadott játékaival esodálatra ragadja hallgatóit, ámulatba ejti a közönséget. Ezen estélyen Tartini „G moll sonatáját” s Hauser Miksa „Hongroise” cz. gyönyörű, dallamos muzsikáját fogja előadni, Werlin Sándorné urnó a kiváló zenetanárnő, songora kísérete mellett. Majd dr. Izsó János, a tudós törvényszéki orvosszakértő s kiváló lélek-buvár olvassa fel, nagytudásra valló és felette érdekes dolgozatát az „Álomról”. — A kik ismerik dr. Izsó Jánost, azok már előre örülnek ama élvezetnek, melyet eme felolvasás nekik okozni fog. Szaválás is lesz. Pirkler Ernő ügyvédjelölt, városszerte ismert, ügyes szavaló fog elszavalni pár humoros költeményt; Bognár Matild kisasszony, a zenede kiváló növendéke pedig néhány fülbemászó dalocskát fog elénekelni a töle megszokott praecizitással. — Végül Domanyozky Teréz urhölgy, kinek gyönyörű gordonka művészetét már ismerjük, ad elő gordonkán néhány számot. Aki őt a legutóbbi felolvasó estélyen hallgatták, bizonyára örömmel néznek eme újabb zenei élvezet elé. A felolvasó estélyre, melyet melegen ajánlunk olvasóink figyelmébe, jegyek a Mihalovits gyógyszerárban kaphatók.

— **Megyei árvasszéki ülés.** Hajdúvármegye árvasszéke tegnap délelőtt 11 órakor Domahidy Elemér főispán einöklésével ülést tartott, melyen folyó ügyeket intéztek el.

— **Választmányi ülés.** Az ipartestületi szabószakosztály választmánya tegnap délután 3 órakor ülést tartott, melyen a teljes szakosztályi ülés tárgyát készítették elő.

— **Eljegyzés.** Kovács Péter földbirtokos fia, Ferenc eljegyezte Nádudvaron Demjén Lajos földbirtokos kedves leányát Erzsikét. Az eljegyzéshez a nagykiterjedésű rokonság és a jó ismerősök szerenosekivánatai fűződnek.

— **Békéltetés.** Pénteken e hó 13-án délután lesz az ipartestületi békéltető bi-

zottságnak ez évben az első békéltető ülése, melyen Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnököl.

— **Halálozás.** Ádám Jánost, kiváló derék eltársunkat, a hajduszoboszlói függetlenségi párt nagydemü elnökét, súlyos csapás érte szeretett neje elhunytával. A szomorú gyász eset alkalmából a család az alábbi gyászjelentést adta ki: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejtetetlen hitvestárs, gyermek, testvér és rokonnak Ádám Jánosné szül. Tar Rózának élete 51-ik, boldog házasságának 34-ik évében, f. év január hó 6-ikán este 10 órakor, rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult földi részei f. hó 8-án délután 2 órakor az ev. ref. templomban tartandó ima után a Bánom sirkertben fognak örök nyugalomra helyezteteni, mely végtisztességgelre a rokonokat, ismerősöket és jóbarátokat bánatos szívvel meghívjuk. Hajduszoboszló, 1905. január 7. Aldás emlékére. Férje: Adam János, szülei: Tar Pál és Mészáros Juliánna, testvére: Tar Johanna, Parti József férjével, az Adám és Molnár családok összes tagjai.

— **Szakosztályi ülések.** Ma délután 3 órakor az iparosok tanácstermében a mézeskalácsosok szakosztálya ülést tart. Holnap délután 4 órakor az ácsszakosztálynak lesz ugyanott ülése.

— **Halálosan elcsuszott.** A templomba indult vasárnap Szabó István 55 éves, balmazújvárosi lakos. Alig lépett ki az utcára, a sikos járdán megcsuszott és elesett. Az arra járók hozzá szaladtak, de Szabó eszméletlenül feküdt a fagyos havon. Orvosért futottak, de mire az orvos megérkezett, Szabó István meghalt. Esésközben szívszélhűdés érte.

— **Ákakézfák árverése.** Czuczán, a református egyház birtokán 12-én, esütörtökön reggel fél 8 órakor az egyház tulajdonát alkotó ákakézfákat nyilvános árverésen eladják.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozásokat jelentették be: Györösi István ev. ref. 1 hónapos, Pázmándi Erzsébet r. kath. 2 éves, öz. Ferenczi Mihályné szül. Kovács Zuzsanna ev. ref. 59 éves, Schön Morné szül. Adler Berta izr. 28 éves, öz. Rész Györgyné szül. Márk Amur r. kath. 48 éves, Krausz József izr. 37 éves, Moldován András g. kat. 5 hónapos, Gacsárdi Zuzsanna ev. ref. 8 napos, Kapusi Juliánna ev. ref. 9 hónapos, Kardos János ev. ref. 14 hónapos, Kordos László ev. ref. 17 éves, Kelemen Ferencz ev. ref. 66 éves, Varga Jánosné szül. Sipos Juliánna ev. ref. 28 éves, Szabó Sára ev. ref. 55 éves, Komlósi Dániel ev. ref. 71 éves, Nagy József ev. ref. 39 éves, öz. Leese Andrásné szül. Nagy Juliánna ev. ref. 76 éves, Némethi Sándorné szül. Káti Amália ev. ref. 69 éves, Nagy László ev. ref. 43 éves, Nagy Sándorné ev. ref. 80 éves, öz. Pisák Ferenczné róm. kath. 73 éves.

— **Elveszett a városháza kapujában** pénztárca pénzzel. Tulajdonosa igazolás után az I. kerületi kapitányságnál átveheti.

— **Olosóbb lett a pénz!** Meny nyivel? megtudható a 27 pézintézzel összeköttetésben levő Rác Béla bankirodájában Debreczen, Csapó-u. 12. Kölesön-ügyek gyorsan és pontosan elintéztetnek a legolcsóbb kamattal mellett.

— **Törlesztéses kölcsön!** Földbirtokra és házakra értékük 75 százalék erejéig kapható s régebbi drága kölcsön újabb olcsó kölcsönnel felcserelehető. Felvilágosítást díjtalanul készséggel nyújt Hartstein Kálmán és társa törvényszék. bejegyzett cég Debreczen, Piac-utsza 88. szám.

— **A Kossuth utcában** 6-ik sz. a. új borbély és fodrász üzlet nyílt Nagy József cég alatt. A cégtulajdonos ismert kitűnő szakember, ki már évtizedek óta üzi iparát Debreczenben, most megújított üzletét a legizlésesebben, elegánsan fényesen és minden kényelmet kielégítően rendezte be, hol tiszta, figyelmes és pontos kiszolgálásban részesíti látogatóit. Ez uton kérve törekvéséhez a közönség jóindulatú támogatását.

TAVIRATOK.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Szoboszlói küldöttség Polónynál.

Budapest, jan. 10. Polónyi Géza-t Hajduszoboszlóról nagyobb küldöttség kereste fel, kérve, fogadja el Szoboszlón a jelöltséget. A küldöttség a jelenlevő Kossuth Ferenczet is felkérte, hasson oda, hogy Polónyi a jelölést elfogadja.

Polónyi kijelentette, hogy csak városban szándékszik fellépni, mert egészsége nem engedi a faluról-falura való járást. *De ezuttal kivételet tenne, ámde csak úgy fogadja el a jelölést, ha a testvérharcz kerülésével egyhangulag jelölik, de ha ez nem sikerül, a pártegység megóvása szempontjából nem fagadja el a jelölést Kovács Gyula ellen azért sem, mert neki minden idejét arra kell most szentelni, hogy Tiszát a belvárosból kibuktassa.*

Perczel ellenjelöltje.

Budapest, jan. 10. Bonyhádról ma küldöttség kereste fel Kossuth Ferenczet és tudatta, hogy Perczel Dezsővel szemben az egyesült ellenzék a képviselőházi elnök unokaöccsét Perczel József ny. altábornagyot, volt debreczeni dandárparancsnokot, az új párt tagját lépteti fel és kérte az ellenzék támogatását. Kossuth a legmeszebb menő támogatást ígérte meg.

Michel Lujza meghalt.

Budapest, jan. 10. Párisból jelentik, hogy Michel Lujza, a világszerte ismert anarkista nő, ma reggel meghalt.

Tőzsde.

Budapest, január 10.

Január 1-től kezdve a tőzsdei áratat 100 kilogrammonként jegyzik.

Buza	1905 áprilisra	19 94
Buza	1905 októberre	17 36
Rozs	1905 áprilisra	15 02
Rozs	1905 októberre	14 18
Tengeri	1905 májusra	15 60
Zab	1905 áprilisra	14 18
Zab	1905 októberre	13 18

Készárú : csendes.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedden „Casanova”, operett (B bérlet).
Szerdán „A drótos tót”, operett (C bérlet).

Csütörtökön „Bernad Róza“, színmű (A bérlet).

Pénteken „Heidelbergi diákélet“, vígj. (B bérlet).

Szombaton „Az emigráns“, színmű (C bérlet).

Vasárnap két előadás, délután „Lőcei fehérasszony“, tört. színmű, este „János vitéz“, énekes színmű (premier bérletszűnet).

Színházi hírek. Ma kedden kerül színre Barna Izsó 3 felvonásos nagy operettje a „Casanova“. Az operett főbb szerepeit Rózsa Lili, Mezei Andor, Faragó Ödön, Iványi Antal, Karaos Imre és Virágháty Lajos játsszák.

A színház legközelebbi ujdonsága a „János vitéz“ című 3 felvonásos daljáték lesz, melyet Petőfi költői elbeszéléseiből Bakonyi K. írt, zenéjét Kacsora P. írta. A felvonások címei a következők: I. felvonás: „Janosi és Iluska“. II. felvonás: „A rózsaszál“. III. felvonás I. kép: „A kék tó“. II. kép: „Tündérország“. III. kép: „Otthon“. A daljáték czimszerepét Rózsa Lili fogja játszani, a dal szerepét jutottak még a darabban: Sugár Aranka, Kremerné Lili, Havassy Szidi, Iványi Antal, Krémer Jenő, Szilágyi Aladár és Virágháty Lajos. A daljátékot az igazgatóság fényes kiállítással hozza színre. A szabó műhelyekben hetek óta dolgoznak az új jelmezeken.

Munkácsy János hangversenye.

— január 10.

A vasárnap esti hangverseny elé nagy érdeklődéssel néztünk. — Sokat vártunk Munkácsy hegedű-játékától, mert nagy hírnév előzte meg. Azok a referádák, melyek a sajtóban megjelentek, komoly sikerekről adtak számot, kész művészek ünnepelték fel őt, sőt összehasonlították a jelenleg megérdemelt babérok arató, valódi eszillagokkal is. Az ilyen előzményekhez fűződő reményeknek és várakozásnak Munkácsy nem tudott megfelelni. Tehetséges fiatal ember, kinek van némi technika is. De ez a technika még nem egyenletes, az előadása még nem áll művészi magaslapon és sokat kell még tanulnia, hogy a magyar névnek az idegenben is dicsőséget szerezhessen.

Debreczeni viszonyokhoz képest elég szép számú közönség hallgatta végig a hangversenyt, melynek részletes műsora a következő volt: Elsőnek Wicentemps „Ballade et Polonaise“ című, ismert művét játszotta Munkácsy, Nagy Zoltán tanár zongorakísérete mellett. Utána P. Nagy Zoltán adta elő zongorán Chopin egy Polonaise át (op. 44.) az ő ismert komoly tudásával és művészi előadásával. A következő számban Beethoven egyik románcaját játszotta Munkácsy sajátos felfogással. A tapsokra Bach E. dur szonátájának rondóját adta ráadásul. Ezt a zenei remeket utoljára Burmestertől hallottuk felsőes előadásban. Megint Nagy Zoltán lépett a dobogóra és zajos tapsoktól kísérve adta elő Rosenthal „Pillangók“ cz. hatását, nagy technikai készséget igénylő művét, majd ráadásul két magyar dal ügyes variációit mutatta be. Ez utóbbi — úgy hisszük — szerzőjének is a művészt vallja s mint szerzemény is dicséretet érdemel. Végül Munkácsy Ernst magyar rhapsodiáját játszotta s ez a mű felelt meg legjobban képességeinek. A zajos tapsot Rubinstein románcaival hálálta meg.

Soóla.

Az állami tanítók lakáspénze.

— január 10.

A miniszterium végre elhatározta, hogy az állami tanítóknak a XI. díjosztályu tisztviselőkkel egyenlő lakáspénzt ad s ezt a f. év. január 1-től adja. E szerint az első polgári lakbérosztályba sorozott helyeken évi 600, a II. lakbérosztályba sorozott helyeken évi 420, a III. lakbérosztályba sorozott helyeken évi 360, a IV. lakbérosztályba sorozott helyeken évi 300 és végre a katonai, vagy polgári lakbérosztályba be nem sorozott állomáshelyeken (kisközségekben, falvakban) évi 200 korona lesz minden állami tanító lakáspénze. Ugyanílyen elvek szerint rendeztetik az állami kisdudóvónók lakáspénze is. S ez a lakáspénzrendezés 1905. évre 80,000 koronába kerül.

Azt hisszük, hogy ez a miniszteriumnak mindenestre elismerésre méltó cselekedete s midőn ezt így valljuk és így hirdetjük, nem mulasztathatjuk el, hogy meg ne botránkozzunk azon a sokszor emlegetett dicsekvésen, hogy ezt a miniszter és a kormány „nem külső felszólítás, hanem saját elhatározásából tette“.

Vagyis ez azt jelenti, hogy minden tanító jó érte meg, ezt azoknak a „rosszakaratu“ ellenzékieknek nem kell köszönni, mert ez csak a miniszteri feben és szívből érelődött valóság.

Mi nem is vesszük ezt olyan nagyon zokon, de azért csodálatos, még sem előztek meg a miniszter urak soha a jókkal minket „rosszakaratu ellenzékiet“. Pedig: az V. egyetemes gyűlésen — a többek között — éppen ilyen lakásbért követeltünk minden tanító számára s nyolcz esztendő után „külső felszólítás“ nélkül az ország sok ezer tanítója közül megkapja 4000.

Arra is emlékszünk, hogy az ujbéti dűledész, protekciós iskola házakat fotográfiaiban is bemutatták s úgy 10 esztendő után „külső felszólítás“ nélkül tisztes hájlekot kaptak az iskolák. S vajjon kell-e valamikor a „külső felszólításnak“, mondjuk, a szolnoki gyalázatosan rossz iskola épületek miatt újra felhangzani?

Ha a kormány valamikor megtudta cselekedni a jót, mi sohasem dicsekedünk, soha sem hirdettük, hogy ez a mi diadalunk, örvendtünk az örvendzőkkel, mert tudjuk és tudtuk, hogy e hazában a közoktatási kormánynak milyen nehéz a szerepe. Tudtuk, hogy sokszor kell odabenn éppen olyan küzdelmet folytatni a többi társakkal, mint ahogy mi harcolunk idekint s ezt a helyzetet miadig méltányoltuk.

Miért kell hát a miniszteriumnak egy kiosi eredményt is ilyen görögützes dicsekvéssel, mások legyalázásával kürtölni világgá?

Oh, ne gondolkozzunk sokáig, ott a felelet az ország politikai porondján: az elkészített tanítók szövetségét is érdemes e nehéz napokban észre venni. S ezt egy kis konoz is biztosítja, ha — a maga idejében dobják.

Kefe.

Koresolyapályák az utcán.

— jan. 10.

Lapunk egy olvasója a következő levelet intézi Végh Gyula főkapitányhoz:

Igen tisztelt főkapitány ur!

Lurkó fiam elemi iskolai polgár, pár nap óta késő alkonyattájt kerül haza, hideg, felfagyott tagokkal s mégis az izzadságtól lucskosan. Ami megijeszti az embert, főképp, ha az ember apa s legfőbbképen ha nagy a hideg. Ki nem találhatuk, mi történt a gyerekkel, aki csodála-

tosan meg is vidámodott a mellett, hogy leczkéjét teljességgel elhanyagolta. Végre a legjobb vizsgálóbíró, ősi pipaszám valomásra bírta s ez a vallomás különösen lepett meg engemet.

A gyerek arról beszél, hogy a kis iskolák apró népe mozgalmat indított s elhatározta, hogy deputációban fog tisztelegni a főkapitány urnál, mert meg akarja köszönni a jóságát, amit irántuk szíves tanusítani.

A legélénkebb utcákon ugyanis fenéséges jégpálya képződött s a gyerekek napestig ott iszankóznak, iringálnak csodás gyönyörűséggel s valami mennyei boldogságot éreznek, hogy a rendőr bácsik, akik arra járnak, maguk is élvezik az ifjuság gondtalan játékát.

Hát még micsoda mulatság — beszél a fiam, — amint a bácsik meg a nénik sorra bukdácsolnak a simára csuszkált jégen, amelyen nem egy vigyázatlan bácsi orra törött be a gyerekhad végtelen örömére. Na ennél kedvesebb mulatságot nem is gondolhatott volna ki a főkapitány ur. Mert mi lenne szegény gyermekeinkkel, ha rápara csolna a háziurakra, hogy vagdossák fel onnan azt a jégmezőt? És nem zuzná be senki véresre az orrát? — Gondolni se jó arra. Ellenben öröm elképzelni, hogy majd olvadáskor elközeledést nyitnak több utcákon s ezzel lefözzük az összes világvárosokat, melyek még e dicsekedhetnek azzal, hogy a legforgalmasabb utcákon jár a komp. A minthogy az utcai koresolyapályával is fényesen megelőztük a kulturvárosokat. De hát a gyerekeket kárpótolni kell s es igen derék dolog, engem isten!

Dixi.

Közérdekből készségesen leközlöljük a fenti levelet, amelyet a magunk részéről is melegen ajánlunk a főkapitány ur figyelmébe, remélve, hogy az utcai koresolyapályák eltüntetése ügyében mielőbb megteszi a kellő intézkedéseket.

Szövetkezés a kleptománia ellen.

— január 10.

Nagy feltűnést keltett New-Yorkban egy határozat, melyet New-York husz legnagyobb áruház tulajdonosa hozott a kleptománikusokkal szemben. New-Yorkban ugyanis óriási összegekre rúgnak azok a károk, a melyeket a kleptománia miatt szenvednek az ottani kereskedők.

A husz kereskedő kijelentése szerint évente két millió értékű árut lopnak el tőlük az üzleti tolvajok, akiknek száma New-Yorkban ezrekre rug. Nem ritkán a legelőkelőbb körök hölgyei közül kerülnek ki ezek a kleptománikusok, de a „törzsközönsége“ a kleptomániának az alacsonyabb néposztály. Az üzlettulajdonosokat azon elv indította elhatározásukra, melyet az igazságszolgáltatás a kleptomániával szemben, mint kivételes s nem büntetendő jelenséggel szemben mindenkor alkalmazni szokott. Ritka esetek közé tartozott, amikor egy-egy ilyen tolvajt elítéltek.

A kleptománikus hölgy rendszeren sokat vásárol és kevés értékű holmit lop, a másikat típusa a kleptomániának az a hölgy, aki kis értékű árut vesz és értékes tárgyat csen el. A husz kereskedő közül egyik kijelentette, hogy tapasztalata szerint száz hölgy közül tíz lop.

Ezek az üzlettulajdonosok ugyan magándeaktívetek alkalmaztak üzleteikben, de

ez sem vezetett valamelyes eredményre. Az üzlettulajdonosok mindezekig igen kiméletesen bántak el az elcsipett tolvajjal. Jövőben azonban mindez megváltozik. A kleptománikusokat ezentúl egy hónapnál hosszabb ideig tartó fogsággal fogják büntetni. A kleptománikus hölgyek toltettejük minden részét felhasználják az elment tárgyak eltüntetésére.

Vannak hölgyek, akik kesztyűik alá, hajuk közé, esernyőjükbe, bő kabátjukba dugják az ellopott árut. Az üzletek külön könyvet vezetnek a kleptománikus hölgyek névsoráról. A husz szövetséges társ reméli, hogy erősebb óvintézkedés mellett sikeresen veszik fel a harcot a kleptománikusokkal szemben.

REGÉNYCSARNOK.

Holdvilág és Piroska.

Írta: **Kóbor Tamás.**

— Én majd lóháton kísérem önöket.
— Köszönjük szépen, de épen ellenkező irányba megyünk, — szolt Piroska esipősen.

— De mi lelte magát?
— Nem találja kissé tulbizalmasnak ezt a hangot, tisztelt Demjén ur?
— Nem találja nagyon is gyerekesnek viselkedését, tisztelt kisasszony?
Piroska szeme itt már megnedvesedett.

— Maga goromba, — szolt selkapva Holdvilág karját, magával vonta.

Bementek szobájukban Piroska leült a kerevetre s a karjára fektette arcát.

Jettike egy székre ült vele szemben s elfogultan nézegette.

— Milyen szeszélyes, gondolta magában, nagyon kényeztették. Majd megunt a várakozást és halkán szolt:

— Nem kocsizunk ki? — Nagysokára kapott feleletet:

— A fejem fáj. Megint hallgattak. Meccak Holdvilág kezdte a beszédet:

— Csinájak hideg borogatást?
— Nem.

— Tán sokat ettél? Tagadólag rázta a fejét.

— S oly hirtelen szokott rád jönni?
— Igen.

— Gyakran?
— Gyakran.

Vérszegénység, az orvos levegő változást ajánlana. Piroska ekkor fölkapta a fejét s mosolyra váló szájjal nézett rá. Majd hirtelen fölugorva, átnyalábolta Holdvilágot.

— Menjünk, befogatok.
— De hiszen a fejed fáj!

— Már elmúlt.
— Ily gyorsan?

— Nem is fáj, csak tréfáltam. Győrünk.

A nagyszobában nem volt senki, a tornáczon ült a kövér néni s paszulythámozott, Piroska nyugtalanul jártatta körül a tekintetét, kiált a tornác élé, nézett ki az utra, kémlelte a kert sötét lugasait. Mikor a kocsi előállt, oda szaladt gdes anyjához, megcsókolta a kezét, az arcát s már menő félben vissza szolt neki:

— Hát Pista hol bujkál?
A kövér asszony rendes, jószágos mosolyással, egykedvűen felelt.

M. Á. Vasutak menetrendje 1904. évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:		idő ó. p.
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	8 80
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 18
Budapest—Nagyvárad felé	reggel	8 57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 07
P. Ladány Nagyv. felé minden kedd	e. t.	10 81
Csak P. Ladányig	e. t.	11 12
Csak P. Ladányig motor menet	e. t.	8 10
Szatmár—Máramarossziget felé	reggel	5 08
Csak Szatmár—Máramarossziget felé	d. u.	8 56
Csak Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	e. t.	6 41
Csak Szatmár—Máramarossziget felé (teher v. sz. m. szál. v.)	e. t.	7 56
Szatmár—Máramarossziget felé	éj.	2 50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 07
Csak Szatmár—Máramarossziget felé	reggel	5 10
Miskolc—Kassa felé	reggel	8 13
Miskolc—Kassa felé	e. t.	6 56
Szerencs—S. a. Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházig	d. u.	2 10
m. áll. vasutól	reggel	5 85
vasártérről	reggel	5 44
m. áll. vasutól	reggel	8 09
vasártérről	reggel	0 16
m. áll. vasutól	d. u.	11 07
vasártérről	d. u.	1 16
m. áll. vasutól	"	12 25
vasártérről	"	12 38
m. áll. vasutól	"	2 11
vasártérről	"	2 21
m. áll. vasutól	e. t.	6 41
vasártérről	"	6 58
Füzes-Abony felé m. áll. vasutól	reggel	4 38
Füzes-Abony felé vasártérről	"	4 56
Óhat-Kócs—Pogár felé m. áll. vasutól	d. u.	4 49
Óhat-Kócs—Pogár felé vasártérről	"	4 28
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	"	4 31

Budapestre érkezik:		idő ó. p.
A reggel 8 ó. 57 p. kor induló gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 07 p. kor induló sz. v.	e. t.	6 40
Az este 10 óra 31 p. kor induló sz. v.	reggel	5 45
A délután 4 ó. 16 p. kor induló gyorsv.	e. t.	9 35

Budapestről Debreczenbe indul:		idő ó. p.
A délután 12 ó. 6 p. kor érkező gyorsv.	reggel	7 25
A délután 3 ó. 29 p. kor érkező sz. v.	"	9 —
Az este 6 ó. 26 p. kor érkező gyorsvonat	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p. kor érkező sz. v.	e. t.	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p. kor érkező sz. m. v.	"	9 15
P. Ladányig gyorsvonat átállítással	d. u.	12 08

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől (gyorsvonat)	d. u.	8 29
Budapest—Nagyvárad felől	e. t.	6 26
Budapest—Nagyvárad felől (gyorsvonat)	éj.	2 24
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	2 15
Csak P. Ladánytól	reggel	7 45
Csak P. Ladánytól motor menet	"	5 08
Kolozsvár—Nagyvárad felől	"	7 26
Csak Szatmár felől (gyorsvonat)	"	8 48
Csak Szatmár felől	d. u.	11 37
Csak Máramarossziget felől (gyorsvonat)	d. u.	3 55
Csak Máramarossziget felől	e. t.	10 11
Máramarossziget—Szatmár felől	"	6 40
Csak Szatmár felől	reggel	7 30
Kassa—Miskolc felől	d. u.	1 31
Kassa—S. a. Ujhely—Szerencs felől	e. t.	7 50
Kassa—Miskolc felől	d. u.	3 48
Csak Nyiregyháza felől	reggel	7 32
vasártérről	reggel	7 40
m. áll. vasutól	d. u.	1 15
vasártérről	d. u.	11 22
m. áll. vasutól	e. t.	6 06
vasártérről	"	6 12
m. áll. vasutól	"	9 51
vasártérről	"	1 57
m. áll. vasutól	d. u.	1 48
vasártérről	"	3 52
m. áll. vasutól	e. t.	9 57

NYILTTÉR.
Mérnöki irodánkat
Debreczenben
Bank-palota, I., fölépcső, II. emelet 28. szám alatt.
nyitottuk meg.
Sipos és Szász
okl. mérnökök.

A NAP

kora reggel, valamennyi napi-

POLITIKAI NAPILAP

lap megelőzésével, érkezik az

összes vidéki városokba.

Hazafiság!

Emberszeretet

Műveltség!!

Teljes politikai függetlenség!!

Önálló vámterület!

Magyar ipar!

A NAP

A legnépszerűbb és a legolcsóbb ellenzéki lap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BRAUN SÁNDOR.

FŐMUNKATÁRSÁK:
ABRÁNYI EMIL,
dr. VÁZSONYI VILMOS.

Egy szám **2 kr.**
= ára =

Előfizetés:
Egy hónapra 1 K 40 f
Negyedévre 4 K — f

Kiadónvatai: Rókk Szilárd-u. 9.

Magyarság!

Demokrácia!!

Szabadelvűség

Harc a párturalom ellen.

Harc az erőszak ellen.

Kitűnő értesülések
Modern, friss,
elmés ujság!!

Bizunk a közönségben. • A közönség bizzék bennünk.

Tessék mutatványszámot kérni!

Tessék előfizetni! • Tessék előfizetni!

Apró hirdetések.

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szög 8 fillér.

KÜLÖN BEJÁRATU, butorozott szoba Széchenyi-utca 20. számú háznál kiadó.

PAPLANOK és matracok a legjobb minőségben és legjutányosabb árban kaphatók és megrendelés után készülnek MATOLCSI LAJOS paplan készítőnél Debreczen, Kossuth-utca 22. szám.

SZECSKAVÁÓK kézi hajtású jutányos árban kaphatók Kovács Gyula vasüzletében Bika szálloda mellett.

Választási zászlók és tollak

olcsóbban, mint bárhol

HOFFMANN és KRONOVITZ

nyomdájában

DEBRECZEN, Piacz-utca 49. szám kaphatók.

Árjegyzék kívánatra azonnal küldetik.

Expediálás naponta.

Választási zászlók tollak s jelvények

a leggyorsabban és legolcsóbban

„BOCSKAY”

zászlógyárnál,

Debreczen, Hunyadi-utca 5. sz

Bejárat a Barna-utcáról.

Hirlapelárusítók felvételnek

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,
városház kerestépterület

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak

Szent-Annai szőlőtelepének

„asztali-bor”

termését megszereztem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény.

Állandó raktár különböző hegyi és esemege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

Alkalmi vétel folytán

míg a készletből tart — az alanti bannalatos olcsó árban ajánljuk a következőket:

Egész finom férfi ingek 1 forint 10 krtól.

Férfi és fiu kalapok 80 krtól.

Női, férfi és gyermek meleg öltő ruhák 45 krtól.

Gyönyörű téli és nyári blouzek, alsó és felső ruhák, kosztümök, miederek, női és férfi bőrkeztük, 80 krtól.

Kitűnő minőségű férfi és női czipők, sár-czipők (kalosnik) eddig még nemlétezett olcsó árakon.

Valódi vászon női fehérműek fél áron

Gallér 10 kr., kézelő 15 kr.

Székely Jenő és Tsa utóda.

Piacz-utca 48.

Aláírási felhívás.

A Hajdumegyei Népban mint szövetkezet 1905 január 1-én megnyitotta a második évtársulatát Felhívjuk Debreczen város és vidéke közönségét ezen második évitar ulatba való belépésre.

Az általános bizalmat, melyet úgy a tőkegyűjő, mint a hitelt igénylő közönség intézetünkbe helyezett, leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy dacára rövid egy esztendei fennállásának tagjai száma máris meghaladja a 800-at, kik 4500 törzsbetűre több mint 120.000 koronát fizettek eddig be mely összeg az évtársulatok tartamát véve alapul, 600.000 korona törzsbetűt tőkének felel meg.

Egy törzsbetűre hetenként öt éven át 50 fillér (25 kr.) fizetendő. Az így összegyűlt törzstőke várható haszoneredményre, mely mint már eddig megállapítható:

6% kamatozásnak felel meg, a tagok között törzsbetűik arányában lesz felosztandó.

A szövetkezet tagjai olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönöket élvezhetnek és pedig előlegképen befizetésük 1/10 része erejéig, megfelelő kezesek jóállása mellett; továbbá arany-ezüstnemű és értékpapír zálogra, végül jelzálogra.

A kölcsönök kamatai úgy mint eddig, a törzsbetűekkel együtt hetenként is fizethetők és emellett a közönség kényelmére újabb előnyös újításokat hozunk be.

A második évtársulatba belépő tag hitelre már most igényt tarthat.

Jelentkezések a második évtársulatba való belépés iránt az intézet helyiségében (Piacz-u. 26. sz., főtőzsde épületében) bármely nap délután egy mint délután eszközölhetők.

Debreczen, 1905 január hó.

Dr. Révy Nándor, jogtanácsos.

Dr. Brukner Ernő, elnök.